

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Хіміко-біологічний факультет

Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

(Завідувач кафедри

/Станішевська Т.І.

(протокол №1 від 01.09. 2021 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Реабілітація дітей з вадами розвитку

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти: магістр

Галузь знань: 09 Біологія

Спеціальність: 091 Біологія

Освітні програми: Біологія. Фізична реабілітація.

Мелітополь, 2021

Розробники:

Горбань Дар'я Дмитрівна асистент кафедри

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми _____ Станішевська Т.І.
(підпис)

Опис навчальної дисципліни

091 Біологія

Найменування показників	Рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань 09 Біологія Спеціальність 091 Біологія Освітня програма Біологія. Фізична реабілітація	Обов'язкова	
Блоків – 2		Рік підготовки:	
		2-й	-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 105		3-й	-й
		Лекції	
		14 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		63 год.	год.
Тижневих годин для денної форми навчання – 2		Вид контролю: екзамен	

2. Мета навчальної дисципліни

Місце дисципліни у освітній програмі: обов'язкова.

Мета навчальної дисципліни засвоєння теоретичних знань і практичних навичок для проведення корекції порушень організму дітей з вадами розвитку за допомогою засобів та методів фізичної реабілітації.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність вирішувати завдання в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей, що передбачає застосування теорій та методів природничих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

1. Знання та розуміння предметної області (біології) та області професійної діяльності.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
4. Визнання морально-етичних аспектів професійної діяльності і необхідності інтелектуальної чесності, а також здатність забезпечити безпеку життєдіяльності та біобезпеку.

Фахові компетентності (ФК):

1. Здатність використовувати знання й практичні навички в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей для дослідження різних рівнів організації живих організмів, біологічних явищ і процесів.

2. Складати програми фізичної реабілітації, визначити основні завдання лікувальної фізичної культури на основі індивідуально-диференційного підходу, врахування стану здоров'я, рівня фізичного розвитку, рухової підготовленості та регулювати фізичне навантаження, змінюючи кількість вправ, їх дозування, чергування вправ для різних груп м'язів, різної

інтенсивності, змінюючи умови їх виконання та варіюючи спеціальне обладнання.

3. Демонстрування знання будови, функцій та процесів життєдіяльності, систематики, методів виявлення та ідентифікації живих організмів упродовж онто- та філогенезу.

4. Вміти використовувати засоби і форми лікувальної фізичної культури.

5. Здатність до визначення та аналізу результатів взаємодії живих організмів різних рівнів організації та вміти реалізувати функції, принципи міждисциплінарних зв'язків.

4. Результати навчання

1. Розуміти основні терміни, концепції, принципи, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей та демонструвати знання будови живих організмів, їх фундаментальних біологічних процесів.

2. Застосовувати у професійній діяльності методи визначення кількісних та функціональних характеристик живих організмів на різних рівнях організації та надорганізмових систем.

3. Демонструвати знання методів, алгоритмів планування та проведення клініко-лабораторних досліджень, у т.ч. математичних методів та програмного забезпечення для проведення досліджень, обробки та представлення результатів.

4. Демонструвати знання основних принципів збереження й зміцнення здоров'я, формування ціннісних орієнтацій щодо здорового способу життя.

5. Програма навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Реабілітація дітей з вадами розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 091 Біологія.

БЛОК I. Основи фізичної реабілітації при аномаліях розвитку у дітей

Тема 1. Вікова періодизація.

Вікова періодизація. Характеристика внутрішньоутробного періоду розвитку. Характеристика критичних періодів розвитку плода. Характеристика тератогених факторів та їх вплив на формування та розвиток плода. Особливості формування, росту і розвитку органів і систем у постембріональному періоді розвитку.

Тема 2. Поняття аномалії розвитку. Загальна характеристика вад розвитку у дітей.

Поняття аномалії розвитку. Загальна характеристика вад розвитку у дітей. Етіопатогенетичні механізми виникнення вад розвитку. Виявлення, профілактика та лікування вад розвитку різних органів і систем організму дітей. Нерівномірність темпів росту та розвитку. Гетерохронність росту та розвитку окремих органів та систем. Особливості росту та розвитку в залежності від статі.

Тема 3. Реабілітація дітей з вродженими аномаліями розвитку опорно-рухового апарату

Природжений вивих стегна. Вроджена м'язова кривошия (ВМК). Вроджена клишоногість. Пупкова грижа.

Тема 4. Фізична реабілітація при порушеннях постави і травмах опорно-рухового апарату.

Комбіновані вади та аномалії розвитку опорно-рухового апарату, дефекти розвитку трубчастих кісток та хребта, аномалії м'язів і м'язових сухожиль. Характеристика основних конституційних типів постави у дітей.

Види порушення постави. Поняття сколіоз. Клінічні форми сколіотичної хвороби та їх характеристика.

БЛОК II. Фізична реабілітація дітей при захворюваннях внутрішніх органів

Тема 5. Реабілітація дітей при вікових інфекційних захворюваннях та їх профілактика

Вплив на ріст та розвиток генетичних чинників та факторів середовища. Показання та протипоказання до занять ЛФК для дітей. Методи оцінки фізичного розвитку дітей різного віку. Вплив та особливості застосування лікувальної фізичної культури, масажу, фізіотерапевтичних методів та засобів зовнішнього середовища на організм дітей у різні вікові періоди. Індивідуальний підхід в залежності від функціонального та психоемоційного стану дитини, супутніх захворювань.

Тема 6. Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи у дітей

Поняття ревматизму, причини. Частота виникнення пороків серця у дітей. Поняття міокардиту, лікування у дітей. Функціональні порушення в роботі серця у дітей.

Тема 7. Реабілітація дітей з захворюваннями органів дихання

Деякі особливості дихальної функції і органів дихання у дітей. Основними причинами, що викликають різні захворювання органів дихання у дітей, є інфекції, екологічне оточення, алергени, спадковість. ЛФК при бронхіті у дітей. Хронічний (рецидивуючий) бронхіт. ЛФК при пневмонії. Бронхіальна астма у дітей.

Тема 8. Філогенетичні основи формування вад розвитку травної системи.

Раціон харчування. Фізична реабілітація при хронічному гастриті та виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки. Фізична реабілітація при захворюваннях кишок та органів жовчовиділення.

Тема 9. Вади розвитку сечовидільної системи.

Фізична реабілітація при захворюваннях нирок та органів сечовиділення.

Тема 10. Реабілітація дітей при захворюваннях і ушкодженнях нервової системи

Характеристика змін при захворюваннях і пошкодженнях нервової системи. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації. Дитячий церебральний параліч. Форми дитячого церебрального параліча та їх ускладнення. Лікувальна фізкультура при міопатії. Клініка травматичної хвороби спинного мозку (ТХСМ). Механізми реабілітаційного впливу фізичних вправ і особливості методики їх застосування при ТХСМ. Вроджені вади та аномалії розвитку сенсорних систем. Аномалії розвитку зовнішнього та внутрішнього вуха (заростання зовнішнього слухового проходу, додаткові вушні раковини). Особливості фізичного і функціонального розвитку дітей з аномаліями розвитку органа зору.

6. Структура навчальної дисципліни
091 Біологія

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7
БЛОК I. Основи фізичної реабілітації при аномаліях розвитку у дітей						
Вікова періодизація	8			2		6
Поняття аномалії розвитку. Загальна характеристика вад розвитку у дітей	8	2				6
Реабілітація дітей з вродженими аномаліями розвитку опорно-рухового апарату	8	2		2		6
Фізична реабілітація при порушеннях постави і травмах опорно-рухового апарату	11			4		7
Модульна контрольна робота	2			2		
Разом за блоком 1	37	4		10		25
БЛОК II. Фізична реабілітація дітей при захворюваннях внутрішніх органів						
Реабілітація дітей при вікових інфекційних захворюваннях та їх профілактика	10			4		6
Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи у дітей	13	2		4		7
Реабілітація дітей з захворюваннями органів дихання	10	2		2		6
Філогенетичні основи формування вад розвитку травної системи	10	2		2		6
Вади розвитку сечовидільної системи	10	2		2		6
Реабілітація дітей при захворюваннях і ушкодженнях нервової системи	13	2		4		7
Модульна контрольна робота	2					
Разом за блоком 2	68	10		18		38
Усього годин	105	14		28		63

7. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кіл-ть годин
1	<p>Поняття аномалії розвитку. Загальна характеристика вад розвитку у дітей</p> <p><i>Поняття аномалії розвитку. Загальна характеристика вад розвитку у дітей. Етіопатогенетичні механізми виникнення вад розвитку. Нерівномірність та гетерохронність темпів росту та розвитку.</i></p>	2
2	<p>Реабілітація дітей з вродженими аномаліями розвитку опорно-рухового апарату</p> <p><i>Природжений вивих стегна. Вроджена м'язова кривошия (ВМК). Вроджена клишоногість. Пупкова грижа.</i></p>	2
3	<p>Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи у дітей</p> <p><i>Поняття ревматизму, причини. Частота виникнення пороків серця у дітей. Поняття міокардиту. Функціональні порушення в роботі серця у дітей.</i></p>	2
4	<p>Реабілітація дітей з захворюваннями органів дихання</p> <p><i>Деякі особливості дихальної функції і органів дихання у дітей. Основні причини, що викликають різні захворювання органів дихання у дітей: інфекції, екологічне оточення, алергени, спадковість. Бронхіти у дітей. Пневмонія у дітей. Бронхіальна астма у дітей.</i></p>	2
5	<p>Філогенетичні основи формування вад розвитку травної системи</p> <p><i>Раціон харчування. Виникнення гастриту та виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки у дітей. Захворювання кишок та органів жовчовиділення.</i></p>	2
6	<p>Вади розвитку сечовидільної системи</p> <p><i>Фізична реабілітація при захворюваннях нирок та органів сечовиділення у дітей</i></p>	2
7	<p>Реабілітація дітей при захворюваннях і ушкодженнях нервової системи</p> <p><i>Характеристика змін при захворюваннях і пошкодженнях нервової системи. Дитячий церебральний параліч. Форми дитячого церебрального параліча та їх ускладнення. Міопатія. Клініка травматичної хвороби спинного мозку (ТХСМ). Вроджені вади та аномалії розвитку сенсорних систем. Аномалії розвитку зовнішнього та внутрішнього вуха (заростання зовнішнього слухового проходу, додаткові вушні раковини). Особливості фізичного і функціонального розвитку дітей з аномаліями розвитку органа зору.</i></p>	2
Разом		14

8. Теми лабораторних (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Форми контролю	Кіл-ть годин
1	<p>Вікова періодизація</p> <p><i>Вікова періодизація. Характеристика внутрішньоутробного періоду розвитку. Характеристика критичних періодів розвитку плода. Характеристика тератогених факторів та їх вплив на формування та розвиток плода. Особливості формування, росту і розвитку органів і систем у постембріональному періоді розвитку.</i></p>	Усне опитування	2
2	<p>Реабілітація дітей з вродженими аномаліями розвитку опорно-рухового апарату</p> <p><i>Засоби фізичної реабілітації при природженому вивиху стегна. Масаж при вродженій м'язовій кривошії (ВМК). ЛДФ при вродженій клишоногості.</i></p>	Доповідь	2
3	<p>Фізична реабілітація при порушеннях постави і травмах опорно-рухового апарату</p> <p><i>ЛДФ при порушенні постави у дітей. Фізична реабілітація клінічних форм сколіотичної хвороби дітей.</i></p>	Тестовий контроль	4
4	<p>Реабілітація дітей при вікових інфекційних захворюваннях та їх профілактика</p> <p><i>Показання та протипоказання до занять ЛФК для дітей. Методи оцінки фізичного розвитку дітей різного віку. Вплив та особливості застосування лікувальної фізичної культури, масажу, фізіотерапевтичних методів та засобів зовнішнього середовища на організм дітей у різні вікові періоди. Індивідуальних підхід в залежності від функціонального та психоемоційного стану дитини, супутніх захворювань.</i></p>	Тестовий контроль	4
5	<p>Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи у дітей</p> <p><i>ЛДФ при ревматизмі у дітей. Фізичне навантаження при пороків серця у дітей. Поняття міокардиту, лікування у дітей.</i></p>	Усне опитування	4
6	<p>Реабілітація дітей з захворюваннями органів дихання</p> <p><i>ЛФК при бронхіті у дітей. ЛФК при</i></p>	Усне опитування	2

	<i>пневмонії. Засоби фізичної реабілітації при бронхіальній астмі у дітей.</i>		
7	<i>Філогенетичні основи формування вад розвитку травної системи ЛФК при гастриті та виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки у дітей. Захворюваннях кишок та органів жовчовиділення.</i>	Реферат та доповідь	2
8	<i>Вади розвитку сечовидільної системи Фізична реабілітація при захворюваннях нирок та органів сечовиділення.</i>	Усне опитування	2
9	<i>Реабілітація дітей при захворюваннях і ушкодженнях нервової системи ЛФК при дитячому церебральному паралічі. Лікувальна фізкультура при міопатії. Механізми реабілітаційного впливу фізичних вправ і особливості методики їх застосування при ТХСМ.</i>	Реферат та доповідь	4
Разом			28

9. Самостійна робота

№ з/п	Перелік питань, що винесені на самостійне вивчення
1	<p>Поняття аномалії розвитку. Загальна характеристика вад розвитку у дітей.</p> <p>1. Етіопатогенетичні механізми виникнення вад розвитку.</p> <p>2. Виявлення, профілактика та лікування вад розвитку різних органів і систем організму дітей.</p> <p>3. Особливості росту та розвитку в залежності від статі.</p>
2	<p>Фізична реабілітація після травм верхньої та нижньої кінцівок</p> <p>1. ФР при переломах кісток передпліччя.</p> <p>2. ФР при переломах кісток плеча.</p> <p>3. ФР після переломів кісток гомілки.</p> <p>4. ФР після переломів кісток стегна.</p>
3	<p>Засоби та методи фізичної реабілітації при захворюваннях внутрішніх органів</p> <p>1. Механізми лікувальної дії фізичних вправ та фізичних чинників.</p> <p>2. Поєднання засобів фізичної реабілітації.</p> <p>3. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування.</p>
4	<p>Фізична реабілітація при травмах та захворюваннях нервової системи.</p> <p>1. Фізична реабілітація при захворюваннях суглобів та парезах.</p> <p>2. Фізична реабілітація хворих на ДЦП.</p> <p>3. Фізична реабілітація хворих з захворюваннями та аномаліями розвитку сенсорних систем.</p>

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

1. ЛФК при неврозах.
2. ЛФК при ДЦП у дитини.
3. ЛФК при шийному остеохондрозі .
4. ЛФК при грудному остеохондрозі .
5. ЛФК при попереково-крижовому остеохондрозі .
6. ЛФК при шийному радикуліті.
7. ЛФК при хворобі Паркінсона.
8. ЛФК при запальних захворюваннях головного мозку.
9. ЛФК при струсі головного мозку.
10. ЛФК при здавлюванні головного мозку.

11. ЛФК при пухлини спинного мозку.
12. ЛФК при невритах.
13. ЛФК при переломі шийки стегна.
14. ЛФК при переломі кісток гомілки.
15. ЛФК при переломі плечової кістки.
16. Механізми лікувальної дії фізичних вправ.
17. ЛФК при вегето-судинної дистонії
18. ЛФК при міокардиті у дітей.

10. Методи навчання

На лекційних та практичних заняттях з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів при вивченні дисципліни використовуються такі методи навчання:

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - пояснювально-ілюстративний;
 - репродуктивний;
 - проблемний;
 - частково-пошуковий (евристичний).
2. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу:
 - словесні;
 - наочні;
 - практичні.
3. За організаційним характером навчання методи:
 - організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності
 - стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - контролю та самоконтролю у навчанні.

11. Форми і методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів з дисципліни включає поточний, модульний та підсумковий семестровий контроль знань.

Поточний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю. Використовуються: методи усного контролю (опитування), письмового (контрольні роботи, тести). Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному опитуванню та тестовому контролю.

Модульний контроль. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та рівня засвоєння певного блоку матеріалу, вміння вирішувати конкретні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст певної частини дисципліни, уміння письмово подати певний матеріал.

При виставленні балів оцінці підлягають рівень теоретичних знань та практичних навичок з тем, включених до змістових модулів. Виставлення оцінок за змістові модулі проводиться на підставі оцінок поточного контролю та модульної контрольної роботи за даним блоком. В таблиці представлена максимальна кількість балів за змістові модулі та розрахунок підсумкової оцінки за накопичувальною системою з курсу, який складається з 2 змістових модулів.

Загальна кількість балів, які можуть отримати студенти

Максимальна кількість балів	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Екзаменаційна робота	Підсумкова оцінка
	Поточний контроль	Модуль на контрольна робота 1	Поточний контроль	Модуль на контрольна робота 2		
	20	30	20	30	100	100
Сума	50		50		100	100

Підсумкова рейтингова оцінка з курсу виставляється після обов'язкового відпрацювання всіх практичних (лабораторних) занять. У випадку відсутності студента, він може відпрацювати пропущене заняття через написання реферату та усне опитування у позааудиторний час (але не

більше половини від загальної кількості практичних занять). В разі відсутності студента при написанні модульної контрольної роботи з поважних причин, які підтверджені документально, він має право на його складання впродовж двох тижнів. При неявці студента у зазначений термін без поважних причин кількість балів даного модуля дорівнює нулю.

Результати підсумкової модульної роботи (іспиту) оцінюються за 100-бальною шкалою і включаються у підсумкову оцінку з дисципліни. Підсумкова оцінка з дисципліни у цьому випадку розраховується з урахуванням оцінок за змістові модулі, включаючи екзаменаційну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Згідно положенню №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» оцінювання діяльності студентів на практичних

(лабораторних, семінарських) заняттях, виконання завдань самостійного опрацювання оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії
1	2
5	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
4	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
2	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст

	теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вмів зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
--	--

Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали таке:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка ЄКТС	Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки - 60, максимальний -100
відмінно	A	90-100
добре	B	82-89
	C	74-81
задовільно	D	64-73
	E	60-63
незадовільно	FX	35-59
	F	1-34

13. Рекомендована література

Базова (основна) література:

1. Епифанов В. А. Восстановительная медицина: Справочник. М. : ГЭОТАР Медиа, 2007. 592 с.
2. Дубровский В. И. Лечебная физическая культура: [Учебник для студентов вузов] / В. И. Дубровский. М. : Гуманит. изд. Центр Владос, 1998. 608 с.
3. Окамото Гері Основи фізичної реабілітації: [Навчальний посібник] / Окамото Гері. Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. 325 с.
4. Панасюк Е. М. Загальна фізіотерапія і курортологія: [Навчальний посібник] / Е. М. Панасюк, Я. М. Федорів, В. М. Могилевський. Львів: Світ, 1990. 136 с.
5. Епифанов В. А. Лечебная физкультура и врачебный контроль: [Учебник для вузов] / В. А. Епифанов, Г. Л. Апанасенко. М. : Медицина, 1990. 368 с.

6. Мухін В. М. Фізична реабілітація: [Підручник] / В. М. Мухін. К. : Олімпійська література, 2000. 424 с.
7. Попов С. Н. Физическая реабилитация: [Учебник для вузов] / С. Н. Попов. Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. 605 с.
8. Педиатрия: Учебник для медицинских вузов/ Под ред. Н. П. Шаблова. СПб.: СпецЛит, 2003. 893 с: ил. ISBN 5-299-00261-0
9. Дитячі хвороби : Підручник / за ред. С. К. Ткаченко. К.: Вища шк., 1991. 442 с.
10. Дитячі хвороби / В. М. Сідельников, В. В. Бережний, Б. Я. Резник та ін. К. : Здоров'я, 1998. 724 с.
11. Детские инфекционные болезни / С. Д. Носов. 5-е изд., перераб. и доп. М. : Медицина, 1982. 416 с., ил.
12. Здоров'я матері і дитини: енциклопедія / За ред. О. М. Лук'янової. К.:Українська енциклопедія, 1992. 702 с.: іл.
13. Медицинская валеология / Серия Гиппократ. Ростов н/Д.: Феникс, 2000. 248 с.
14. Порада А. М. Основи фізичної реабілітації: Навч. Посібник / А. М. Порада, О. В. Солодовник, Н. Є. Прокопчук. 2-е вид. К. : Медицина, 2008. 248 с.
15. Справочник по реабилитации / Н. А. Генш, Т. Ю. Клипина, Ю. Н. Улыбина. Ростов н/Д :Феникс, 2008. 348 с.
16. Физическая реабилитация: учебник для студентов высших учебных заведений под общей ред. проф. С. Н. Попова. Изд. 5-е. Ростов н/Д: Феникс, 2008. 602 с.
17. Дитячі хвороби : Підручник / за ред. С. К. Ткаченко. К.: Вища шк., 1991. 442 с.
18. Дитячі хвороби / В. М. Сідельников, В. В. Бережний, Б.Я. Резник та ін. К. : Здоров'я, 1999. 724 с.
19. Патологическая анатомия болезней плода и ребенка. / Под ред. Т. Е. Ивановской, Л. В. Леоновой. М., Медицина. 1989. 543 с.

20. Мониторинг врожденных пороков развития (пособие для врачей). / С. И. Козлова, Н. С. Демикова, А. Н. Прытков. М.: Москва, 2001. 457 с.

Допоміжна література:

1. Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально-методичний посібник / І. З. Самосюк, В. М. Парамончик, В. П. Губенко та ін. К.: Альтерпрес, 2001. 316 с.

2. Лечебная физкультура в системе физической реабилитации. Руководство для врачей (под. ред. А. А. Каптелина, И. П. Лебедевой). М.: Медицина, 1995. 398 с.

3. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова. М.: МЕДпресс-информ, 2008. 560 с.

4. Медицинская реабилитация: руководство : в 3-х т. [Под ред. В. М. Боголюбова]. М.; Смоленск: Знак почета, 2007. Т. 2. 632 с.

5. Здоров'я матері і дитини: енциклопедія / За ред. О. М. Лук'янової. К.: Українська енциклопедія, 1992. 702 с.: іл.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека МДПУ імені Богдана Хмельницького
2. <http://dfn.mdpu.org.ua> – сайт дистанційної освіти МДПУ
3. www.fizkult-ura.com
4. www.sport-health.com.ua
5. www.sportmedicine.ru
6. www.sportzal.com

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

Д.Д. Горбань

КОНСПЕКТ

лекцій з дисципліни «**Реабілітація дітей з вадами розвитку**»

для студентів спеціальності 091 Біологія

денної і заочної форми навчання

Склала: асистент кафедри

анатомії і фізіології людини та тварин

Горбань Дар'я Дмитрівна

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

Інструктивно-методичні матеріали
до практичних занять
з дисципліни «**Реабілітація дітей з вадами розвитку**»
для студентів спеціальності 091 Біологія

Склала: асистент кафедри
анатомії і фізіології людини та тварин
Горбань Дар'я Дмитрівна